

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันการริบทรัพย์สินถือเป็นมาตรการสำคัญในการปราบปรามอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมโดยมีผลประโยชน์จากการประกอบอาชญากรรมจำนวนมาก การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินจึงเป็นมาตรการหนึ่ง ที่ช่วยให้การป้องกันและปราบปรามเป็นไปด้วยความสัมฤทธิ์ผล เนื่องจากมาตรการดังกล่าวเป็น การจัดการทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดสามารถใช้สอย ทรัพย์สินที่ตนได้มาจากการกระทำความผิดอันเป็นการตัดช่องทางของผู้กระทำความผิด

ตามที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามเป็นภาคีสมาชิกในสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ค.ศ. 2004 ซึ่ง สนธิสัญญานี้ได้กำหนดกรอบในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาไว้อย่าง กว้างขวางที่สุดเท่าที่ประเทศภาคีสมาชิกจะสามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ แต่ทั้งนี้โดยไม่ขัดต่อกฎหมายภายในของประเทศสมาชิก ในเรื่องการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและ กันเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินก็ได้บัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการไว้ในข้อบทที่ 22 แห่งสนธิสัญญาฯ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาถึงกรอบในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินตามสนธิสัญญานี้ โดยเปรียบเทียบกับความตกลงระหว่างประเทศ ฉบับอื่นๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกทั้งความตกลงระหว่างประเทศในรูปทวิภาคี เช่น สนธิสัญญาความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1986 สนธิสัญญาความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างประเทศไทยกับประเทศอังกฤษ ค.ศ. 1994 และ ความตกลงระหว่างประเทศในรูปแบบพหุภาคี เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้าน อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 เป็นต้น ตลอดจนการบังคับใช้ สนธิสัญญากับกฎหมายภายใน ทั้งนี้เพื่อทราบถึงหลักการและแนวทางในการบังคับใช้สนธิสัญญาฯ ในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ โดยเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะแบ่งออกเป็น 5 บทด้วยกัน โดยบทที่ 1 เป็นบทนำ บทที่ 2 จะอธิบายถึงแนวคิด ความเป็นมา และขอบเขตของความช่วยเหลือซึ่งกันและ กันในเรื่องทางอาญา รวมทั้งความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของประเทศไทย บทที่ 3 อธิบายถึงแนวคิดและหลักกฎหมายเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินตามกฎหมายต่างประเทศและ กฎหมายไทย โดยการริบทรัพย์สินตามกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศ สหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสิงคโปร์ ส่วนในบทที่ 4 อธิบายถึงการให้ความ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินตามสนธิสัญญาว่าด้วยความ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนพร้อมทั้งวิเคราะห์ถึง ขอบเขตและหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน รวมทั้งลักษณะของ ทรัพย์สินที่สามารถให้ความช่วยเหลือตลอดจนการจัดการทรัพย์สินที่ได้จากการริบ และในบทที่ 5 จะเป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะ

Abstract

In an attempt to overcome such organized crimes highly packed with an enormous accruing wealth, the forfeiture of property is generally regarded as a key measure. Therefore, the establishment of mutual assistance in criminal matters especially on forfeiture proceedings apparently seems to be a substantial method that may render much effectiveness to both preventive and suppressive actions against these crimes because the mutual assistance includes certain management to deal with the property derived from the commission of offences so as to prevent the offenders from exploiting such property, thereby discontinuing the prospective crimes.

The Kingdom of Thailand has signed and become a contracting State member to the Treaty of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) on Mutual Assistance in Criminal Matters 2004 which provides, *inter alia*, that the Parties shall, in accordance with this Treaty and subject to their respective domestic laws, render to one another the widest possible measure of mutual legal assistance in criminal matters. Mainly mentioned in Article 22 thereof are the provisions of assistance in forfeiture proceedings.

This thesis aims at studying the scope of mutual assistance in criminal matters particularly on forfeiture proceedings under the said Treaty in comparison with such other international agreements as signed by the Kingdom of Thailand, either in comparison with bilateral agreements such as the Treaty between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the United States of America on Mutual Assistance in Criminal Matters 1986 and the Treaty between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland on Mutual Assistance in Criminal Matters 1994, or in comparison with multilateral agreements such as the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000. The study also analyses the principles whenever the Treaty is enforced as an applicable domestic law, with a view to ascertaining the precise and effective fundamentals of and approaches to the mutual assistance in criminal matters on forfeiture proceedings.

The work consists of five chapters beginning with an introductory part. Secondly, it explores the conceptual and historical backgrounds as well as the scope of mutual assistance in criminal matters, including those backgrounds and scope as experienced by the Kingdom of Thailand. The third chapter examines legal concepts and principles with respect to forfeiture of property under the laws of five countries, namely the United Kingdom, the United States of America, the Commonwealth of Australia, the Republic of Singapore and the Kingdom of Thailand. Fourthly, the paper deals specifically with mutual assistance in criminal matters in respect of forfeiture proceedings under the Treaty of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) on Mutual Assistance in Criminal Matters 2004. It also analyses the scope and criteria of mutual assistance in forfeiture proceedings, along with the natures of the property to be assisted and the management of the property so forfeited. In the final chapter, the author draws some conclusions from and presents some suggestions for this topic.